

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Любомир Петров Гърбев - Катедра Актьорско майсторство за Куклен театър НАТФИЗ „Кр. Сарафов“ - член на Научно жури, утвърдено със заповед РД 38-471/ 27.09.2021 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“.

Относно: Дисертация на тема **„Образователни представления за усъвършенстване публичната изява на ученици от начална училищна възраст“**, разработена от Евгения Валентинова Роева за присъждане на ОНС „Доктор“ по 1.2. Педагогика, научна специалност „Теория на възпитанието и дидактика (Анимация и образование)“, с научен ръководител проф. д-р Радка Емилова Василева

Дисертационният труд на Евгения Роева е в обем от 311 стандартни страници - Въведение, Три глави, 21 приложения, Библиография от 178 заглавия - 141 на български и 37 на чуждестранни автори. Дисертационният труд е обсъден и насочен за защита от разширен съвет на Катедра Дидактика, факултет по „Педагогика“ на Софийски университет „Св. Кл. Охридски“, проведено на 14.09.2021 г.

Още в началото искам да споделя с Уважаемото жури удоволствието, но и респекта от развитието и творческите резултати на КОЛЕЖКАТА Евгения Роева. Тя, още като наша студентка в НАТФИЗ „Кр. Сарафов“, изграждаше онова което е прието да се квалифицира като „трайни навици и интереси в областта на Изкуството за деца“, но сега откривам, че тези нейни черти и дори любопитство са я отвели в дебрите на „голямата“ наука и практика и ще побързам със заключението си като и пожелавам още много научно-творчески успехи и постижения.

Предложения ми за Становище дисертационен труд - **„Образователни представления за усъвършенстване публичната изява на ученици от начална училищна възраст“** на Евгения Роева още със заглавието респектира както с проблематиката, която нахлува в мисълта на четящия, така и с прагматичната насоченост свързана с индивидуалното развитие и изграждането на характера на подрастващите. Доверявам се на личния опит от времето, когато правихме първи стъпки по темата на „Програмата Сендов - Театър“ през далечните 80-те години на миналия век... и резултатите на мнозина от децата в публиката намерили пътя към театралното поприще. Високо оценявам и това че тезата, позицията и заключенията в този труд се отпират на резултатите и опита които дисертантката е постигнала като актриса и режисьор в „Образователният театър“ и различните неговите инициативи.

Още във Въведението авторката предлага ясна и точна насока и граница по която ще вървят мислите и заключенията и – „Ще бъде представена авторова концепция относно обучението в публична изява за ученици от НУВ, което може да се превърне в успешен и лесно приложим образователен формат, който да донесе ползи за усъвършенстването на уменията за публичната изява на учениците и обогатяването на професионалната компетентност на учителите с умения, основаващи се на театралното изкуството.“ (6 стр.) Малко след това откривам едно малко смело твърдение, което ме изненада – „Публична изява е синоним и на **културна изява**, която става все по настойчиво важна за усвояване.“ (10 стр.) Дали всички публични изяви в училището са

„културни“, особено инициирани от амбициозни учители. Не оспорвам тяхното значение и педагогическите резултати по преодоляване на „капсулирането“ на характера и емоциите при мнозина ученици. Но за съжаление примерите които имам като член на жури в различни формати на изяви не са много обнадеждаващи. Надявам се, че опита и амбициите на авторката ще намерят съмишленици, не само в театралното съсловие, но сред учителите повишавайки компетентността им в сценичните изяви на децата.

Първа глава е със заглавие - „ПУБЛИЧНАТА ИЗЯВА НА УЧЕНИЦИ И ТЕОРЕТИЧЕСКАТА ѝ СВЪРЗАНОСТ С ОБРАЗОВАНИЕТО“. Изявите на ученици пред публика, пък била тя предимно от родители и приятели и мястото на ролевото поведение във възпитанието на характера, са все неща познати още от древните ритуалите по инициация или Бел-Ланкастърският взаимоучителен метод в килийните училища. Но авторката обогатява вековния опит, както със съвременните примери на тенденции в театралната теория и практика, така и на много места откривам приложен личния и опит на актриса, режисьор и педагог, което прави труда и още по актуален. С особена стойност оценявам и мястото и значението, което авторката предлага относно процесите на интерпретацията – път по който се изграждат механизми за разбиране и усвояване, или както тя дефинира - формиране нагласи за перманентна интерпретация, които да служат и на бъдещото развитие на участниците.(43 стр.) Изкушавам се да предложа на авторката, дала пример за развиване на интерпретативните умения и въображение с картите на Самада Радж, с „картите на Проп“ – оригинален модел за спонтанна интерпретация и импровизация предложен от Джани Родари, базиран върху функциите в народните приказки дефинирани от Владимир Проп.

Втора глава е посветена на **Авторска постановка и изследователски дизайн на изследването. Обект, предмет, изследователски въпроси и задачи на изследването. Изследователски дизайн на изследването.** Отново се позовавам на авторката, която дефинира авторската постановка като – „планирана и осъществявана с цел да даде форум на всяко дете от един ученически клас и то да може да представи пред съучениците си по избран от него начин текст, който му е зададен предварително и съдържа информация от документално-научен порядък“. (97 стр.) След като подробно и изчерпателно се описват етапите по реализацията следва - **АНАЛИЗ НА ПОЛУЧЕНИТЕ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗСЛЕДВАНЕТО. ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ПУБЛИЧНАТА ИЗЯВА ЧРЕЗ РАНЖИРАНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ПРОФИЛ НА УЧАСТНИЦИТЕ В ОБРАЗОВАТЕЛНО ПРЕДСТАВЛЕНИЕ** – заглавие на трета глава на дисертационния труд на Евгения Роева.

Отчитането на етапите и резултатите чрез теоретико-приложен анализ на този, спокойно можем да го определим като успешен експеримент, по недвусмислен, категоричен начин потвърждават позицията на Евгения Роева изразена в докторската и работа – „Работата с театрални техники в специфичната среда на обучение в публична изява подобрява различни характеристики по самооценка на самите ученици като : спокойствието в общуването им с връстници; това ,че започват да харесват да говорят пред другите и да харесват другите да ги слушат; започват да обичат да влизат в роля; стават внимателни и към съдържанието на своята публична изява, както и повишават нивото си на самокритичност, стават по- добри отношенията им с учителите; стават по-критични към това как изглеждат, към гласа и тялото си, към начина по-който говорят; повишава се самочувствието им... стимулират усъвършенстването на монологичната

публична изява на учениците чрез специфично ролево влизане, избрана от тях съдържателна интерпретация на текстовете и конструктивно отношение към публиката... Постигнатото все по ясно очертава перспективите му на универсален обучителен и сценичен модел приложим в училищата, но подсказва и за липсата на компетентни за внедряването му на кадри. Така че Евгения Роева, надявам се, я чака трудния път на обучаване на нови съмишленици и пропагандатори.

Приносния характер на предложената ми за Становище тема на Евгения Роева според мен, доверявайки се на изискванията за принос и приложимост дефинирани от Умберто Еко са в широките граници на :

Актуалност – т.е. позовава се на опита на научните и практични разработки в Педагогиката до този момент, а това е очевидно.

Съвременност - научните и практични разработки по темата кореспондират със съвременните тенденции и опит у нас и по света.

Прагматичност –приложимостта на оценките и резултатите на докторската теза са приложени в темата и не подлежат на никакво съмнение съдейки по предложените анкети и научно-педагогически анализ.

На базата на изложеното до сега в становището ми, считам че дисертацията „Образователни представления за усъвършенстване публичната изява на ученици от начална училищна възраст ”, разработена от Евгения Валентинова Роева отговаря на всички научни и прагматични изисквания за дисертационно изследване. Спазени са всички процедури и изисквания на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение.

Давам **изцяло положителна** оценка на дисертационния труд. Позволявам си да предложа на членовете на уважаемото научно жури да гласуват **положително** за придобиване на образователната и научна степен „Доктор” по 1.2. Педагогика, Теория на възпитанието и дидактика (Анимация и образование) на Евгения Валентинова Роева.

